

Anonimizētā versija

Tulkojums

C-659/20 – 1

Lieta C-659/20

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2020. gada 4. decembris

Iesniedzējtiesa:

Nejvyšší správní soud (Čehijas Republika)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 25. novembris

Prasītājs:

ET

Atbildētāja:

Ministerstvo životního prostředí

L Ē M U M S

Nejvyšší správní soud [Augstākā administratīvā tiesa, Čehijas Republika] [..] prasītāja **ET**, ar dzīvesvietu [..] Hradeckrālovē [*Hradec Králové*], lietā pret **Ministerstvo životního ředí** [Vides ministrija, Čehijas Republika], ar juridisko adresi [..] Prāgā 10, par sūdzību par atbildētājas 2016. gada 7. novembra lēmumu Nr. 1329/550/16-Ba, [..] prasītāja ierosinātā kasācijas tiesvedībā par *Krajský soud v Hradci Králové* [Apgabaltiesa Hradeckrālovē, Čehijas Republika] 2018. gada 30. maija spriedumu, lietas Nr. 30 A 37/2017-35,

n o l ē m a:

I. Uzdot Eiropas Savienības Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- 1. Vai jēdziens “vaislas dzīvnieki” Komisijas Regulas (EK) Nr. 865/2006 (2006. gada 4. maijs), ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus attiecībā uz Padomes Regulas (EK) Nr. 338/97 par**

savvaļas dzīvnieku un augu sugu aizsardzību, reglamentējot to tirdzniecību, ieviešanu, izpratnē ietver arī konkrēta audzētāja audzētus īpatņus, kaut arī šis audzētājs nekad nav bijis to īpašnieks vai turētājs?

2. Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir tāda, ka vecāku īpatņi neietilpst jēdzienā “vaislas dzīvnieki”, vai kompetentās iestādes, izvērtējot, vai ir ievērots Komisijas Regulas (EK) Nr. 865/2006 54. panta 2. punktā paredzētais nosacījums, ka vaislas dzīvnieki ir noteikti saskaņā ar piemērojamiem juridiskajiem nosacījumiem un tādā veidā, kas nav kaitīgs attiecīgo savvaļas sugu izdzīvošanai, ir pilnvarotas pārbaudīt šo vecāku īpatņu izcelsmi un uz tā pamata izvērtēt, vai vaislas dzīvnieki ir noteikti saskaņā ar šīs regulas 54. panta 2. punktā paredzētajiem kritērijiem?
3. Vai pārbaudot, vai ir ievērots Komisijas Regulas (EK) Nr. 865/2006 54. panta 2. punktā paredzētais nosacījums, ka vaislas dzīvnieki ir noteikti saskaņā ar piemērojamiem juridiskajiem nosacījumiem un tādā veidā, kas nav kaitīgs attiecīgo savvaļas sugu izdzīvošanai, var tikt ņemti vērā citi šīs lietas apstākļi (it īpaši labticība, pārņemot īpatņus, kā arī tiesiskā palāvība, ka būs iespējams tirgot to iespējamus pēcnācējus, vai arī mazāk stingri tiesību akti, kas bija spēkā Čehijas Republikā pirms pievienošanās Eiropas Savienībai)?

[..]

[oriģ. 2. lpp.] **P a m a t o j u m s**

I. Tiesvedības priekšmets

[1] Prasītājs ir papagaiļu audzētājs. Savas uzņēmējdarbības ietvaros prasītājs 2015. gada 21. janvārī iesniedza pieteikumu par atbrīvojumu no aizlieguma laist tirgū piecus papagaiļa Hiacinšu ara (*Anodorhynchus hyacinthius*) īpatņus, kuri piedzima 2014. gadā prasītāja audzētavā. Pamatojoties uz zinātniskas iestādes atzinumu, administratīvā iestāde neapmierināja prasītāja pieteikumu.

[2] Atbrīvojuma procedūras ietvaros administratīvā un zinātniskā iestāde ir izdarījušas konstatējušas turpinājumā minēto par to papagaiļu izcelsmi, par kuriem prasītājs iesniedza pieteikumu. Šo papagaiļu vecvecākus 1993. gada jūnijā neparastos apstākļos ievada Čehijas Republikā FU. Urugvajais pilsonis šos un citus papagaiļus atveda uz Bratislavu, no kurienes kopā ar FU ar automašīnu devās uz Čehijas Republiku. Uz robežas automašīnu negaidīti apturēja muitas darbinieki un pēc tam ar administratīvo lēmumu FU tika atņemts papagaiļu vecvecāku pāris. Tomēr šo administratīvo lēmumu 1996. gadā atcēla *Vrchní soud v Praze* [Augstā tiesa Prāgā, Čehijas Republika]. Pēc tam administratīvā iestāde izbeidza procedūru un atdeva papagaiļus FU. Vēlāk vecvecāku pāris tika aizdots GV, kurš no tā 2000. gadā izaudzēja vecāku pāri – runa ir par mazuļiem no viena metiena

(vecvecāku pāris, pēc mazuļu izaudzēšanas, tika atdots FU, kurš pēc tam to nodeva Zlīnas [Zlín] zooloģiskajam dārzam). Prasītājs ieguva vecāku pāri no GV (administratīvajā dokumentācijā nav noteikts iegūšanas civiltiesiskais akts, taču īpašumtiesību nodošanas spēkā esamība nekādā veidā netika apstrīdēta).

[3] Zinātniskā iestāde uzskatīja, ka tas, ka prasītājs 2000. gadā ieguva papagaiļus, ir vaislas dzīvnieku noteikšana, un izvērtēja, vai ar to netika pārkāpts it īpaši Komisijas Regulas (EK) Nr. 865/2006, ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus attiecībā uz Padomes Regulas (EK) Nr. 338/97 par savvaļas dzīvnieku un augu sugu aizsardzību, reglamentējot to tirdzniecību, ieviešanu, 54. panta 2. punkts, kurā ir noteikts, ka vaislas dzīvniekiem ir jābūt “*noteiktiem saskaņā ar piemērojamiem juridiskajiem nosacījumiem iegādes laikā un tādā veidā, kas nav kaitīgs attiecīgo savvaļas sugu izdzīvošanai*”. Pārbaudot, vai šie nosacījumi ir ievēroti, zinātniskā iestāde uzskatīja, ka tai nav pārliecības par to, vai vaislas dzīvnieki tika noteikti saskaņā ar piemērojamiem juridiskajiem tiesību aktiem, tādēļ tā nepiekrīta piešķirt atbrīvojumu, jo 1998. gada īpatņu reģistrācijas apliecībās bija pieļauti vairāki trūkumi, tostarp tajās norādītais 1996. gads kā [īpatņu] iegūšanas gads neatbilst reģistrācijas apliecībās norādītajam kodam, jo šis kods tika piešķirts tikai tiem īpatņiem, kas iegūti pirms 1992. gada, turklāt šajās apliecībās nav norādīta informācija par īpatņu izcelsmi. Zinātniskā iestāde piebilda, ka vairākos citos gadījumos tā bija iebildusi pret atbrīvojumu to pašu vecvecāku pāra pēcnācējiem.

[4] Pieņemot lēmumu, administratīvā iestāde pamatojās uz iepriekš minēto zinātniskās iestādes atzinumu un nepiešķīra atbrīvojumu. Prasītājs šo lēmumu pārsūdzēja. Viņš galvenokārt norādīja, ka iestāde esot pieņēmusi nepareizu vaislas dzīvnieku definīciju. Viņa ieskatā, vaislas dzīvnieki ietver vienīgi vecāku pāri un pēcnācējus, tādēļ administratīvai iestādei neesot bijis jāpārbauda vecvecāku izcelsme. Administratīvā apelācijas iestāde (kas saskaņā ar valsts tiesību normām ir atbildētāja) nepiekrīta šai argumentācijai. Tā uzskatīja, ka, izvērtējot veidu, kādā tika noteikti vaislas dzīvnieki, izšķiroša nozīme ir tam, kā tika iegūts pirmais pāris, kurš tika pavairots. Prasītājs nekad nesot norādījis tā izcelsmi, tādēļ neesot bijis iespējams piešķirt atbrīvojumu.

[5] Pēc tam prasītājs pārsūdzēja atbildētājas lēmumu *Krajský soud v Hradci Králové*.

[6] Apgabaltiesa pārsūdzību noraidīja. Tā galvenokārt norādīja, ka *Anodorhynchus* sugas papagaiļu tirdzniecība ir aizliegta un to var atļaut tikai izņēmuma gadījumos. [Tirdzniecības aizlieguma] atbrīvojuma piešķiršanas nosacījumi ir noteikti Regulas (EK) Nr. 865/2006 54. pantā. Šie nosacījumi ir kumulatīvi **[oriģ. 3. lpp.]**, un pieteikuma iesniedzējam ir jāpārlicina administratīvā iestāde, ka šie nosacījumi ir izpildīti, tādējādi faktiskajam un juridiskajam statusam ir jābūt skaidri noteiktam. Aplūkojamajā lietā strīds ir par to, vai ir izpildīts minētās regulas 54. panta 2. punkta nosacījums, saskaņā ar kuru pieteikuma iesniedzējam ir jāpierāda, ka (1) vaislas dzīvnieki ir noteikti saskaņā ar piemērojamiem juridiskajiem nosacījumiem iegādes laikā un (2) [...] tādā veidā,

kas nav kaitīgs attiecīgo savvaļas sugu izdzīvošanai. Iesniedzējtiesa uzskatīja, ka prasītājs nav izpildījis nevienu no šiem abiem daļējiem nosacījumiem, jo saskaņā ar administratīvās iestādes apjomīgajiem konstatējumiem vecvecāku pāris tika ievests Čehijas Republikā 1993. gada jūnijā pavisam neparastos apstākļos. Tolaik Čehijas Republikā jau bija spēkā *CITES* konvencija (Čehijas un Slovākijas Federatīvā Republika tai pievienojās 1992. gada 18. maijā), kura no 1992. gada 1. jūnija tika transponēta valsts tiesībās ar *zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny* (Likums Nr. 114/1992 par dabas un ainavas aizsardzību) un no 1997. gada 1. aprīļa – bija spēkā atbilstoši *zákon č. 16/1997 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů* (Likums Nr. 16/1997 par apdraudēto sugu importa un eksporta nosacījumiem). Ņemot vērā noteikumus, ar ko ievieš *CITES* konvenciju, vaislas dzīvnieku izcelsmes pārbaude ir pieļaujama līdz pat vecvecāku pārim. Tādējādi Komisijas Regulas (EK) Nr. 865/2006 izpratnē vaislas dzīvnieki sastāv no visām trim paaudzēm, jo runa ir par dzīvniekiem audzētavā Čehijas Republikā, kurus izmanto pavairošanai.

[7] Par apgabaltiesas spriedumu prasītājs iesniedza kasācijas sūdzību *Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa). Prasītājs par kļūdainu uzskatīja apgabaltiesas juridisko viedokli, ka vaislas dzīvnieki sastāv no konkrētiem īpatņiem, to vecākiem un vecvecākiem, jo tie esot dzīvnieki audzētavā Čehijas Republikā, kurus izmanto pavairošanai. Pamatojoties uz to, tiesa uzskatīja, ka administratīvās iestādes ir tiesīgas pieprasīt pierādījumus par vecvecāku pāra izcelsmi. Prasītājs uzskata, ka šāda interpretācija tam rada nesamērīgu pierādīšanas pienākumu. Tomēr tā galvenokārt esot kļūdaina, jo vaislas dzīvnieki minētās regulas izpratnē apzīmē visus dzīvniekus prasītāja audzētavā, kurus izmanto pavairošanai (un tāpat tie neattiecas uz to priekštečiem no citām audzētavām vai, pakārtoti, no citiem audzētājiem, un šādi priekšteči esot vecvecāki). Šo secinājumu prasītājs izdarīja no Komisijas Regulas (EK) Nr. 865/2006 1. panta 3. punkta, kurā ir norādīts, ka “vaislas dzīvnieki” ir visi dzīvnieki audzētavā, kurus izmanto pavairošanai”. Prasītājs uzskata, ka tādējādi par audzētavu, uz kuru attiecas šī definīcija, var uzskatīt jebkuru audzētavu Čehijas Republikā, bet vienmēr tikai vienu konkrētu. Prasītājs ir ieguvis vecāku pāri likumīgi, tādējādi nesamērīgi tiekot ietekmētas viņa tiesības uz īpašumu un tiesiskā palāvība.

[8] Apsvērumos par kasācijas sūdzību atbildētāja apstrīdēja prasītāja argumentus par vaislas dzīvnieku jēdziena interpretāciju. Tā norādīja uz Komisijas Regulas (EK) Nr. 865/2006 54. panta 2. punkta formulējumu, kurā ir izmantots jēdziens vaislas dzīvnieku “noteikšana” saskaņā ar piemērojamiem juridiskajiem nosacījumiem konkrētā laikā. Tāpat “noteikšanas” jēdziens skaidri attiecas uz pagātņi un nepārprotami ir saistīts ar selekcijas līnijas sākumu. Tā kā to papagaiļu vecvecāki, uz kuriem attiecas prasītāja pieteikums, visticamāk tika iegūti nelikumīgi, administratīvā iestāde pēc apspriešanās ar zinātnisko iestādi nevarēja būt pārliecināta par vaislas dzīvnieku noteikšanas veida likumību. Turklāt atbildētāja norādīja, ka vaislas dzīvnieku definīcijai ir pakārtota nozīme un pamata nozīme esot jāpiešķir vaislas dzīvnieku noteikšanas veidam.

[9] Tāpat attiecībā uz pierādīšanas pienākumu atbildētāja norādīja uz vispārēju aizliegumu tirgot šos dzīvniekus. Šī iemesla dēļ jebkura atkāpe no šī aizlieguma ir jāinterpretē šauri. Audzēšanas vajadzībām īpašniekam nav jāpierāda vecvecāku izcelsme. Šis pienākums rodas tikai tad, ja viņš vēlas veikt jaunu paaudžu tirdzniecību. Lai piešķirtu atbrīvojumu, izšķirošs ir atzinums, ko sniedz zinātniskā iestāde, kura atbilstīgi pastāvīgajai praksei pārbauda vecvecāku izcelsmi, un tā ir ierastā prakse Savienībā. Ja tiktu izmantota pretējā pieeja, ko ierosina prasītājs, tas ļautu viegli legalizēt tādas audzētavas, kuras izveidotas, izmantojot savvaļā iegūtus īpatņus. Tos varētu viegli izmantot tādu dzīvnieku audzēšanai, kuri turpmākajās paaudzēs bez šķēršļiem varētu tikt tirgoti. Attiecībā uz *CITES* konvencijas mērķi, lai arī atbildētāja ir atzinusi noteiktas likumīgu audzētavu priekšrocības (tādējādi tiek samazināts spiediens uz īpatņu iegūšanu no savvaļas), tomēr tām jābūt audzētavām, kas izveidotas saskaņā ar juridiskajiem nosacījumiem. Runājot par tiesībām uz īpašumu, atbildētāja vērsa uzmanību, ka tā nav primārā problēma un tā neapstrīd secinājumu par likumīgām īpašumtiesībām uz vecvecākiem vai papagaiļiem, uz kuriem attiecas prasītāja pieteikums. Pašas prasītāja īpašumtiesības ir neskartas, tomēr tās ir ierobežotas ar nosacījumiem.

[oriģ. 4. lpp.] **II. Lietā piemērojamās Savienības un valsts tiesību normas**

[10] Eiropas Savienībā vides aizsardzības pamatprincipus reglamentē primārās tiesības. Līguma par Eiropas Savienības darbību 191. panta 2. punktā ir paredzēts, ka Savienības politika attiecībā uz vidi "tiecas panākt augsta līmeņa aizsardzību, ievērojot dažādu Savienības reģionu stāvokļa atšķirības. Tā pamatojas uz piesardzības un preventīvās darbības principu, uz principu, ka videi nodarīts kaitējums jālabo, pirmām kārtām novēršot tā cēloni, un uz principu, ka maksā piesārņotājs".

[11] Tomēr apdraudēto sugu tirdzniecības noteikumi Savienības tiesībās ir pārņemti no *CITES* konvencijas. *CITES* konvencijas pamatprincipi tika transponēti ar Padomes Regulu (EK) Nr. 338/97 (turpmāk tekstā – "**Regula par savvaļas dzīvnieku un augu sugu aizsardzību**"). Saskaņā ar minētās Regulas 8. panta 1. punktu ar šo regulu ir aizliegta A pielikumā uzskaitīto dzīvnieku tirdzniecība (saskaņā ar šīs regulas 3. panta 1. punktu šīs regulas A pielikums atbilst *CITES* konvencijas I pielikumam). Šādi dzīvnieki ir arī *Anodorhynchus* sugas papagaiļi.

[12] Tomēr šis aizliegums nav absolūts un tam var piešķirt atbrīvojumu, pamatojoties uz vienu no Regulas par savvaļas dzīvnieku augu sugu aizsardzības 8. panta 3. punktā uzskaitītajiem iemesliem. Ņemot vērā uzdotos jautājumus, būtiska nozīme ir atbrīvojumam, kas paredzēts minētās normas d) apakšpunktā:

"3. Tās dalībvalsts, kurā īpatņi atrodas, uzraudzības iestāde var piešķirt atbrīvojumu no 1. punktā minētajiem aizliegumiem saskaņā ar citiem Kopienas tiesību aktiem par savvaļas augu un dzīvnieku saglabāšanu, šajā nolūkā izsniegtot sertifikātu un izskatot katru atsevišķu gadījumu, ja īpatņi:

[..]

d) *ir nebrīvē dzimuši un auguši dzīvnieku sugu īpatņi vai mākslīgi pavairotu augu sugu īpatņi, vai arī šādu īpatņu daļas vai atvasinājumi [..]*”.

[13] Precīzāki šo atbrīvojumu piešķiršanas nosacījumi ir paredzēti Komisijas Regulā (EK) Nr. 865/2006, ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus attiecībā uz Padomes Regulas (EK) Nr. 338/97 ieviešanu (turpmāk tekstā – **“Īstenošanas regula”**). Atbrīvojumu piešķiršana atbilstīgi Regulas par savvaļas dzīvnieku un augu sugu aizsardzību ar 8. panta 3. punktam tika precizēta Īstenošanas regulas 59. panta 2. punktā:

“2. Regulas (EK) Nr. 338/97 8. panta 3. punkta d) apakšpunktā minētos atbrīvojumus īpatņiem var piešķirt tikai tad, ja pieteikuma iesniedzējs ir pārliecinājies kompetento uzraudzības iestādi, kas konsultējusies ar kompetentu zinātnisku iestādi, ka ir ievēroti šīs regulas 48. pantā minētie nosacījumi un ka attiecīgie īpatņi ir dzimuši un auguši nebrīvē vai mākslīgi pavairoti saskaņā ar šīs regulas 54., 55. un 56. pantu.”

[14] Šīs tiesību normas kontekstā nozīme šajā lietā ir galvenokārt Īstenošanas regulas 54. pantam (48. pants ietver tikai vispārēju tiesisko regulējumu par atbrīvojuma sertifikātu, 55. pants piešķir iestādēm tiesības pārbaudīt izcelsmi ar audu analīzi, savukārt 56. pants attiecas uz augiem), un it īpaši 54. panta 2. punktam, attiecībā uz kuru Čehijas administratīvās iestādes uzskata, ka nav tikušas pārliecinātas par to, ka ir izpildīti tajā ietvertie nosacījumi:

“54. pants

Dzīvnieku sugu īpatņi, kas dzimuši un auguši nebrīvē

Neierobežojot 55. pantu, dzīvnieku sugu īpatņus uzskata par nebrīvē dzimušiem un augušiem tikai gadījumā, ja kompetentā uzraudzības iestāde, konsultējoties ar attiecīgās dalībvalsts kompetentu zinātnisko iestādi, ir pārliecinājusies par sekojošu kritēriju izpildi:

1) īpatnis ir pēcnācējs vai atvasināts no pēcnācēja, kas dzimis vai kā citādi radīts kontrolētā vidē vienā no sekojošajiem gadījumiem:

a) no vecākiem, kuri sapārojušies vai kuru dzimumšūnas ir citādi pārnestas kontrolētā vidē dzimumvairošanās gadījumā;

b) no vecākiem, kas bijuši kontrolētā vidē, kad sākusies pēcnācēja attīstība bezdzimuma vairošanās gadījumā;

[oriģ. 5. lpp.] 2) vaislas dzīvnieki ir noteikti saskaņā ar piemērojamiem juridiskajiem nosacījumiem iegādes laikā un tādā veidā, kas nav kaitīgs attiecīgo savvaļas sugu izdzīvošanai;

3) vaislas dzīvniekus tur nošķirti no savvaļas īpatņiem, izņemot gadījuma rakstura dzīvnieku, olu vai dzimumšūnu pievienošanu, saskaņā ar piemērojamiem juridiskajiem nosacījumiem, un veidā, kas nav kaitīgs sugu izdzīvošanai savvaļā vienam vai vairākiem sekojošiem nolūkiem:

a) lai novērstu vai atvieglinātu kaitīgu krustošanu, kur šādu pievienojumu lielumu nosaka nepieciešamība pēc jauna ģenētiskā materiāla;

b) lai atbrīvotos no konfiscētiem dzīvniekiem saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 338/97 16. panta 3. punktu;

c) izņēmuma kārtā, lai tos izmantotu kā vaislas dzīvniekus;

4) vaislas dzīvnieki ir paši radījuši otro vai nākamo pēcnācēju paaudzi (F2, F3 utt.) kontrolētā vidē, vai arī ar tiem rīkojas tādā veidā, kas ir pierādījis kā drošs veids otrās paaudzes pēcnācēju radīšanai kontrolētā vidē.”

[15] Vaislas dzīvnieku definīcija ir noteikta Īstenošanas regulas 1. panta 3. punktā: ““vaislas dzīvnieki” ir visi dzīvnieki audzētavā, kurus izmanto pavairošanai”.

[16] Valsts tiesību akti šajā lietā ir piemērojami tikai ierobežoti, un tie galvenokārt nosaka tās administratīvās iestādes, kas piemēro iepriekš minētās Savienības tiesības. Šīs iestādes ir noteiktas ar *zákon č. 100/2004 Sb., o obchodování s ohroženými druhy* (Likums Nr. 100/2004 par apdraudēto sugu tirdzniecību). Atbilstīgi šī likuma 3. panta 3. punktam *krajský úřad* (reģionālā iestāde, Čehijas Republika) ir administratīvā iestāde, kas piešķir atbrīvojumus no aizlieguma veikt konkrēta veida tirdzniecību [ar apdraudētām sugām]. Saskaņā ar šī likuma 27. pantu zinātniskās iestādes funkciju iepriekš minēto regulu un CITES konvencijas izpratnē Čehijas Republikā pilda *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky* (Čehijas Republikas Vides un ainavas aizsardzības aģentūra, Čehijas Republika), kas ir valsts iestāde, ko pārrauga *Ministerstvo životního prostředí* (Vides ministrija). Tādējādi *krajský úřad* pildīja iepriekšējā punktā aprakstītās administratīvās iestādes lomu un, pamatojoties uz *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky* atzinumu, pieņēma administratīvu lēmumu pirmajā instancē. Saskaņā ar Čehijas administratīvā procesa vispārējiem noteikumiem šo administratīvo lēmumu var pārsūdzēt *Ministerstvo životního prostředí*, kas darbojās kā administratīvā apelācijas iestāde un rīkojās administratīvo iestāžu vārdā administratīvajās tiesās.

III. Iesniegto prejudiciālo jautājumu analīze

[17] Izskatot kasācijas sūdzību, *Nejvyšší správní soud* atzina, ka lieta galvenokārt attiecas uz Savienības tiesību aktu interpretāciju, ka Tiesas judikatūra šajā jautājumā nepastāv un ka runa nav par jautājumu, kurš varētu tikt skaidri atrisināts, piemērojot Savienības tiesību kontekstuālu interpretāciju tādējādi, lai nepaliktu pamatotas šaubas par šo interpretāciju (skat. Eiropas Savienības Tiesas spriedumu, 1982. gada 6. oktobris, *CEEFIT*, C-283/81, EU:C:1982:335). Tādējādi

Nejvyšší správní soud ir pienākums vērsties Tiesā ar prejudiciālu jautājumu atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantam.

[18] *Nejvyšší správní soud* vispirms norāda, ka starp [lietas] dalībniekiem nav strīda nedz par vecvecāku paaudzes problemātisko izcelsmi, nedz par vecāku pāra piedzimšanu 2000. gadā, kas jau notika nebrīvē Čehijas Republikā, nedz arī to, ka prasītājs to likumīgi pārņēma. Tomēr, pēc atbildētājas domām, vecvecāku pāru problemātiskā izcelsme rada “nastu” nākamajām paaudzēm, lai gan, prasītāja ieskatā, šī “kauna zīme” tika novelta brīdī, kad [īpatņi] tika pieņemti viņas pašas audzētavā. No otras puses, prasītājs neapstrīd ne juridisko vērtējumu, saskaņā ar kuru vecvecāku pāriem ir piemērojama *CITES* konvencija un ar to saistītie noteikumi, ne nelabvēlīgus secinājumus, kas izriet no šo noteikumu piemērošanas vecvecāku pārim. Tomēr prasītājs uzskata, ka šie secinājumi nevar tikt attiecināti uz viņa īpatņiem divu galveno iemeslu dēļ. Pirmais no tiem ir veids, kādā interpretē vaislas dzīvnieku jēdzienu, kurā, pēc prasītāja domām, ietilpst tikai tam piederošie īpatņi, tādējādi administratīvajām iestādēm nekādi neesot bijusi jāņem vērā vecvecāku pāru izcelsme. Otrais iemesls ir prasītāja tiesiskā paļāvība. Viņš esot likumīgi ieguvis īpatņus [oriģ. 6. lpp.], un papagaiļu iegādes laikā viņam nebija šaubu par vecvecāku pāra izcelsmi, jo tas tika atdots toreizējam īpašniekam, pamatojoties uz tiesas nolēmumu.

[19] Vaislas dzīvnieku jēdziena interpretācija lika *Nejvyšší správní soud* uzdot pirmo prejudiciālo jautājumu. Prasītāja argumentācija ir balstīta uz Īstenošanas regulas 1. panta 3. punkta gramatisko interpretāciju, saskaņā ar kuru runa ir par visiem īpatņiem audzētavā, ko izmanto pavairošanai. Savukārt atbildētāja norāda uz vispārēju šo papagaiļu tirdzniecības aizliegumu un negatīvajām sekām, kas saistītas ar tādu audzētavu vienkāršu legalizāciju, kas izveidotas, izmantojot apšaubāmi iegūtus īpatņus (pietiktu ar robežas “pārraušanu”, nododot pēcnācējus). *Nejvyšší správní soud* uzskata, ka vaislas dzīvnieku definīcija ir samērā nepārprotama, un šajā posmā drīzāk piekrist prasītāja nostājai. No otras puses, iesniedzējtiesa pārlieki augstu nevērtē vaislas dzīvnieku definīcijas nozīmi (šajā ziņā skat. turpinājumā izklāstīto pārējo prejudiciālo jautājumu analīzi). Ņemot to vērā, ir jāpievērš uzmanība katra prejudiciālā jautājuma struktūrai. Ja Tiesa piekristu plašākai vaislas dzīvnieku jēdziena definīcijai un tajos iekļautu “apšaubāmas” izcelsmes vecvecāku pāri kā to sastāvdaļu, otrais jautājums zaudētu savu nozīmi. Tajā pašā laikā šāda atbilde nekādi nemazina trešā jautājuma nozīmi. [...]

[20] Tomēr, ja Tiesa piekristu vaislas dzīvnieku jēdziena šaurākam interpretācijas variantam un šajā definīcijā neiekļautu vecvecāku pāri, tad būtu jāsniedz atbilde uz otro prejudiciālo jautājumu. Pamatojoties uz zinātniskās iestādes atzinumu, administratīvās iestādes atteicās piešķirt prasītājam atbrīvojumu, atsaucoties uz Īstenošanas regulas 54. panta 2. punktu, saskaņā ar kuru ir jāpārbauda vaislas dzīvnieku “noteikšana”. Prasītājs saista šo noteikšanu ar vecāku paaudzes īpatņu iegūšanu, kas notika atbilstīgi Īstenošanas regulas 54. panta 2. punkta prasībām (proti, saskaņā ar piemērojamiem juridiskajiem nosacījumiem un tādā veidā, kas nav kaitīgs attiecīgo savvaļas sugu izdzīvošanai). Atbildētāja neapstrīd to, ka

prasītājs ir likumīgi ieguvis vecāku pāri. Tomēr tā uzskata, ka “noteikšanas” jēdziens ir jāattiecina uz selekcijas līnijas sākumu.

[21] *Nejvyšší správní soud* šeit norāda divas interpretācijas iespējas. No vienas puses, vaislas dzīvnieku “noteikšanas” jēdzienu var interpretēt, atsaucoties uz apstākli, ka tas ir saistīts ar to papagaiļu priekšteču līnijas pārbaudi, uz kuriem attiecas prasītāja pieteikums. Šī interpretācija noteikti varētu būt piemērojama, arī pieņemot sarežģītāku interpretāciju, jo tā novērš “apšaubāmu” audzētavu vienkāršu legalizāciju, izmantojot (piemēram, fiktīvu) nodošanu, t.i., situāciju, kurā audzētājs nodod īpatņus citai personai, kura pavairotu turpmākas paaudzes (faktiski vai vienkārši rīkotos kā “fiktīvs” īpašnieks), tādējādi noveļot no šo īpatņu izcelsmes “kauna zīmi”. No otras puses, šādai interpretācijai varētu pretstatīt esošo tiesisko regulējumu. Pašlaik Savienībā bez atbrīvojuma nav iespējams likumīgi iegādāties Regulas par savvaļas dzīvnieku un augu sugu aizsardzību A pielikumā uzskaitīto dzīvnieku īpatņus. Līdz ar to Savienībā nav iespējama “fiktīva” nodošana, jo šādā gadījumā atbrīvojums netiktu piešķirts. Tādējādi selekcijas līnijas sākuma pārbaudei nav praktiskas nozīmes Savienībā un no sistēmiskā viedokļa drīzāk ir jāizmanto interpretācija, kas sasaista “noteikšanu” tikai ar konkrētu audzētavu. Šāda pieeja neapšaubāmi palīdzētu risināt tādas neparastas situācijas kā šajā lietā. Prasītājs likumīgi ieguva papagaiļus laikposmā pirms Čehijas Republikas pievienošanās Savienībai, kad nebija jāsaņem atbrīvojums, lai iegūtu īpatņus valsts teritorijā, un tādējādi viņš ieguva tiesisko palāvību, kura tiktu pārkāpta, ja tiktu pieņemta atšķirīga interpretācija. Turklāt, ja tiktu pieņemta pirmā interpretācija, tad būtu jāapsver arī tas, cik sen pagātnē ir jāpārbauda vaislas dzīvnieku noteikšana, ar ko aizsargātu dzīvnieku īpašniekiem var tikt uzliktas nereālas prasības. Šajā lietā runa ir par situāciju, kurā vecvecāku pāra, iespējams, nelikumīga iegāde notika vairāk nekā 20 gadus pirms novērtēto īpatņu piedzimšanas, pēc tam vecvecāku un vecāku pāru turēšana bija likumīga.

[22] Trešais prejudiciālais jautājums ir par to, vai var tikt pārbaudīti iespējamie individuālie apstākļi un – attiecīgā gadījumā – kāda veida apstākļi. Starp prasītāju un administratīvajām iestādēm nav strīda par to, ka šajā lietā nav notikusi “fiktīva” [īpatņu] pārņemšana un ka vecāku pāra iegūšana 2000. gadā bija likumīga. Šajā kontekstā ir jāatgādina, ka, lai gan tajā laikā Čehijas Republikā bija saistoša *CITES [oriģ. 7. lpp.]* konvencija, kura valsts tiesībās tika ieviesta ar *zákon č. 16/1997 Sb. o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů*, šajā likumā nebija prasīts izsniegt sertifikātus [īpatņu] nodošanas valstī gadījumā atbilstīgi *CITES* konvencijai. Šādā gadījumā notika “tikai” īpatņu oficiālā kontrole un to reģistrācija. Šis valsts tiesiskais regulējums atbilda *CITES* konvencijai, kuras mērķis galvenokārt ir reglamentēt starptautisko tirdzniecību. Tomēr *CITES* konvencijas XIV pants ļauj tās līgumslēdzējas pusēm ieviest stingrākus noteikumus, par ko liecina stingrāks tiesiskais regulējums Savienībā, kurš pieprasa izdot sertifikātu pat tad, ja dzīvnieku nodošana tiek veikta Savienības un konkrētas dalībvalsts robežās. Tomēr šis tiesiskais regulējums ir saistošs Čehijas Republikai no brīža, kad tā pievienojās Savienībai 2004. gada 1. maijā, turpretim vecāku pāra nodošana notika 2000. gadā.

[23] Tādējādi kopš 2000. gada prasītājam varēja būt tiesiskā paļāvība attiecībā uz to, ka viņš varēs tirgot iespējamus pēcnācējus vismaz Čehijas Republikā, bet noteikti arī starptautiskā līmenī (toreizējā iestādes pieeja neradīja nekādas neskaidrības par iespējamu atbrīvojuma piešķiršanu atbilstīgi *CITES* konvencijas attiecībā uz šiem pēcnācējiem). Šajā sakarā svarīgi ir arī tas, ka vecvecāku pāris 1996. gadā tika atdots toreizējam īpašniekam, pamatojoties uz administratīvās tiesas nolēmumu. Turklāt prasītājs uzsver, ka viņa audzētava pozitīvi ietekmējot vidi. Viņš uzskata, ka nebrīvē audzētu īpatņu pārdošana tirgū samazinātu pieprasījumu pēc savvaļā iegūtu īpatņu nelikumīgas iegādes. Tomēr prasītājs pretstata tam vispārējo aizliegumu tirgot aplūkotās sugas dzīvniekus, kurš izriet no Regulas par savvaļas dzīvnieku un augu sugu aizsardzību 8. panta 1. punkta, un līdz ar to nepieciešamību šauri interpretēt atbrīvojuma noteikumus kā izņēmumus.

[24] Ja atbrīvojums netiek piešķirts, ir jāņem vērā arī tiesību uz īpašumu aizsardzība saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17. pantu. No tiesībām, uz kurām attiecas tiesības uz īpašumu, prasītājs praktiski saglabā tikai tiesības turēt papagaiļus. Tā īpašumā var būt arī to pēcnācēji, bet tā pat nevar ar tiem rīkoties likumīgi. Visbeidzot starp prasītāju un administratīvajām iestādēm nav strīda par atbrīvojuma nepiešķiršanas bargajām sekām. Tomēr prasītājs uzskata, ka tās ir pārmērīgi bargas, ņemot vērā iepriekš aprakstītos īpašos apstākļus, un, pēc viņa domām, esot jāņem vērā šie apstākļi, kā arī pieprasījuma pēc savvaļā iegūtiem papagaiļiem samazināšana, ko radītu viņa papagaiļu “laišana tirgū”. Savukārt atbildētāja uzskata, ka tiesiskā regulējuma bargās sekas attiecībā uz prasītāju ir attiecīgo tiesību normu pareizas darbības rezultāts.

[..]